

Vastuullisia tekoja toimivien ja turvallisten yhteyksien eteen

Vastuullisuusraportti 2021

Sisällys

Johdon katsaus	3
Vastuullisuus Traficomissa	4
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in rooli yhteiskunnassa	5
Vastuullisuuden johtaminen.....	6
Vastuullisuuden käsitteet ja raportin laadintatapa.....	7
Traficom in kestävän kehityksen tavoitteet	8
Kädenjälki	9
Terveyttä ja hyvinvointia	10
Kestäviä infrastruktuureja.....	16
Kestäviä kaupunkeja.....	20
Ilmastotekoja	24
Jalanjälki	30
Hyvinvoiva henkilöstö.....	31
Uudistuvat toimitilat.....	33
Vastuullisuus hankinnoissa.....	34

Johdon katsaus

Traficomien ensimmäisessä vastuullisuusraportissa kerromme kestäväen kehityksen tavoitteistamme ja siitä, miten edistämme näitä tavoitteita käytännössä.

Meillä vastuullisuus perustuu toimintastrategiaamme, joka määrittelee tehtäväksemme huolehtia elintärkeästä ympäristöstämme, mahdollistaa innovatiiviset palvelut sekä varmistaa toimivat ja turvalliset yhteydet. Vastuulliseen toimintaan meitä velvoittaa myös liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan ohjaus ja lainsäädäntö.

Tämän vastuullisuusraportoinnin kehys perustuu YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetettuihin kestäväen kehityksen tavoitteisiin. Valitsimme tavoitteiksemme ne asiat, joita voimme omalla toiminnallamme merkittävimmin edistää. Moni muukin YK:n kestäväen kehityksen tavoite sivuaa toimintaamme, joten kestäväen kehityksen tavoitteiden edistäminen yhdessä hallinnonalallamme ja sidosryhmiemme kanssa on tärkeää.

Tiedätkö, kuinka monella alueella Traficom toimii vastuullisesti? Meillä työskentelee yli 900 liikenteen ja viestinnän ammattilaista, jotka työskentelevät päivittäin Suomen parhaaksi. Tehtäväkenttämme muodostuu tieliikenteen, ilmailun, merenkulun, raideliikenteen,

viestinnän ja kyberturvallisuuden viranomais-tehtävistä. Toimimme koko maassa 15 paikkakunnalla. Lisäksi ajamme Suomen tavoitteiden etua kansainvälisesti eri foorumeilla.

Vastuullisuus merkitsee tekoja. Valitsimme YK:n vastuullisuuden tavoitteet liittyvät liikenteen ja viestinnän turvallisuuteen, kestäväen infrastruktuuriin, kestäviin kaupunkiin ja yhteisöihin sekä ilmastotekoihin.

Turvaamme työllämme ympäristön, jossa on hyvä elää ja toimia sukupolvesta toiseen. Varmistamme osaltamme liikenteen ja viestinnän toimintavarmuuden ja turvallisuuden. Edistämme avointa kilpailua, jotta liikenne- ja viestintämarkkinoille syntyy ihmiskeskeisiä, kestäviä ja kohtuuhintaisia palveluita. Näin ihmiset, data ja tavarat voivat liikkua sujuvasti, turvallisesti ja kestävästi.

Kannamme vastuamme tulevaisuudesta ja ympäristöstä. Tuemme toimenpiteillämme sitä, että Suomi saavuttaisi ilmastotavoitteen ja että olisimme edelläkävijä hiilettömän liikenteen ja viestinnän kehittämisessä.

Tämä raportti kertoo vastuullisesta toiminnastamme. Se myös auttaa meitä tunnistamaan hiilijalanjälkemme ja varmistamaan, että vahvistamme kestäväen kehitystä työllämme.

Henkilöstöllämme on tärkeä rooli vastuullisuuden toteutumisessa. Traficomilaiset ovat kiinnostuneita vastuullisuudesta ja henkilöstömme onkin osallistunut aktiivisesti tämän vastuullisuusraportin sisällön tuottamiseen. Lue, mitä he ajattelevat vastuullisuudesta.

Kiitos kaikille tähän asti tehdystä työstä. Jatkamme vastuullisen Suomen ja tulevaisuuden ratkaisujen kehittämistä yhdessä henkilöstömme ja sidosryhmiemme kanssa.

Kirsi Karlamaa
pääjohtaja

Vastuullisuus Traficomissa

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom rooli yhteiskunnassa

Olemme liikenteen ja viestinnän vastuullinen ja uudistuva asiantuntija, jonka tehtävä on

varmistaa liikenteen ja viestinnän toimivat ja turvalliset yhteydet ja palvelut

ennakoida muutoksia ja tukea tietoyhteiskunnan ja liikennejärjestelmän kehitystä

huolehtia liikenteen ja viestinnän ratkaisujen kestävästä kehityksestä

tukea innovatiivisten palveluiden syntymistä ja

tuottaa tietoa päätöksenteon ja kuluttajavalintojen tueksi.

Vastuullisuuden johtaminen

Traficomissa pyrkimys vastuullisuuteen perustuu liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenne- ja viestintäviraston väliseen tulossopimukseen ja siinä virastolle asetettuihin tavoitteisiin sekä viraston strategiaan, jossa tavoitteena on huolehtia elintärkeästä ympäristöstämme, mahdollistaa innovatiiviset palvelut sekä varmistaa toimivat ja turvalliset yhteydet.

Viraston omalla toiminnalla edistettävät vastuullisuustavoitteet liittyvät läheisesti virastolle asetettuihin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin ja tulossopimustavoitteisiin.

Pääjohtaja johtaa viraston toimintaa tukenaan johtoryhmä ja välittömät alaisensa. Viraston johtoryhmään kuuluvat pääjohtaja, ylijohtajat, Kestävä ja puhdas ympäristö -verkoston johtaja, viestintäjohtaja sekä turvallisuusjohtaja.

Vastuullisuus on osa viraston toimintaa ja johtamista. Johtoryhmä käsittelee vastuullisuusnäkökulmia osana muita käsiteltäviä asioita. Johtoryhmän käsiteltävinä vastuullisuusasioina on niin viraston talouteen, toimitiloihin ja henkilöstöön liittyviä asioita kuin tulossopimustavoitteiden saavuttamiseen liittyviä asioita.

Hallintopalveluiden ylijohtaja ja johtoryhmän jäsenet raportoivat sekä tulossopimustavoitteiden että johdon raportoinnin yhteydessä myös vastuullisuuteen liittyviä tunnuslukuista. Näissä yhteyksissä käsitellään myös tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä. Tulossopimustavoitteiden toteutusraportointi sekä johdon raportointi käydään läpi kolme kertaa vuodessa.

[Tutustu kaikkiin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin tästä](#)

Vastuullisuuden käsitteet ja raportin laadintatapa

Tämä Traficomien ensimmäinen vastuullisuusraportti perustuu Valtiokonttorin syyskuussa 2021 antamaan ohjeeseen, joka suosittaa kaikkia valtionhallinnon organisaatioita laatimaan toiminnastaan vastuullisuusraportin vuosittain. Vastuullisuusraportoinnilla on kaksi päätavoitetta. Ensinnäkin tarkoitus on tukea valtionhallinnon organisaatioita kehittämään omaa työtään kestävä kehityksen edistämiseksi. Toiseksi raportilla pyritään tekemään näkyväksi organisaation sidosryhmille sitä, miten organisaation toiminta myötävaikuttaa kestävä kehityksen edistämiseen.

Mitä vastuullisuudella oikeastaan tarkoitetaan?

Vastuullisuus on vastuuta ympäristöstä, ihmisistä ja taloudesta. Valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnin yhteinen kehys perustuu YK:n toimintaohjelmaan Agenda 2030 ja siinä asetettuihin 17 kestävä kehityksen tavoitteeseen. Traficom on valinnut raportoitavakseen neljä tavoitetta (tavoitteet 3, 9, 11 ja 13), joita se ydintehtävillään lähimmin edistää.

Tässä raportissa Traficomien toiminnan positiivisia vaikutuksia valittiin neljään tavoitteeseen kutsutaan kädenjäljeksi.

Kuvailemme kunkin tavoitteen kädenjälkeä vuonna 2021 tietolaatikoiden, tapauskertomusten ja sitaattien avulla. Tietolaatikat vetävät yhteen pitkäjänteisiä tehtäväkokonaisuuksia ja tapauskertomukset nostavat esiin vuoden merkittäviä onnistumisia. Sitaatit taas päättävät ääneen eri tehtävissä toimivia traficomilaisia. Lisäksi esitetään aihepiirien kehitystä kuvaavia määrällisiä mittareita.

Vastuullisuusraportoinnin pääpaino on kädenjäljen tunnistamisessa ja kuvaamisessa. Sen ohella raportissa käsitellään lyhyesti myös organisaatiomme jalanjälkeä. Tällä tarkoitetaan niitä negatiivisia ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia, joita Traficomien toiminnasta aiheutuu toimintaympäristöön. Kuvaamme myös miten näitä vaikutuksia aiotaan vähentää.

Traficomien vastuullisuusmatka

Traficomissa vastuullisuusraportoinnin käynnistävä työ alkoi keväällä 2021. Työn vastuuhenkilöiksi valittiin raportin koostamista koordinoiva työpari sekä vastuullisuuden viestintää ja johtamista edustavat henkilöt. Työn organisoimisessa pyrittiin Traficomien eri toimintojen osallistamiseen raportin kokonai-

suuden muodostamisessa ja sen sisältöjen valinnoissa. Samoin panostettiin kädenjäljen ja jalanjäljen sisältökuvausten työpajamaiseen työstämiseen yhdessä kunkin aihepiirin asiantuntijoiden kanssa. Vastuullisuus työ sai myös johdon sitoumuksen ja kannustuksen, ja ylipäänsä vastuullisuus työnsä kehittäminen sai innostuneen vastaanoton kaikilla viraston tekemisen tasoilla!

Traficomien ensimmäinen vastuullisuusraportti toimintavuodesta 2021 on kuitenkin vasta lähtölaukaus vastuullisuusmatkallamme. Ensimmäinen raportointikierron on ollut opettavainen, ja olemme myös koostaneet listaa asioista ja teemoista, joihin pureutua tarkemmin seuraavina vuosina. Jatkuvan parantamisen hengessä kehityskohteiksi on tunnistettu esimerkiksi koko henkilöstömme laajempi osallistaminen ja viraston jalanjäljen yksityiskohtaisempi haltuunotto.

Toivomme, että tavoitteemme helppolukuisesta ja silmäiltävästä tietoisuudesta, jossa myös työntekijämme pääsevät ääneen, välittyy vastuullisuusraporttimme lukijoille. Toivomme myös, että viesti traficomilaisten työn vaikuttavuudesta tulee näin entistä näkyvämmäksi ja edistää keskustelua, joka auttaa toimintamme kehittämisessä eteenpäin!

Traficomin kestävän kehityksen tavoitteet

YK-tavoite 3.
Taata terveellinen
elämä ja hyvinvointi
kaikenikäisille

YK-tavoite 9.
Rakentaa kestävää
infrastruktuuria sekä
edistää kestävää
teollisuutta ja
innovaatioita

YK-tavoite 11.
Taata turvalliset ja
kestävät kaupungit sekä
asuinyhdyskunnat

YK-tavoite 13.
Toimia
kiireellisesti
ilmastonmuutosta
ja sen vaikutuksia
vastaan

Kädenjälki

Traficomien vaikutukset valittuihin neljään YK:n kestävän kehityksen tavoitteeseen

Terveyttä ja hyvinvointia

YK-tavoite 3. Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille

Kauan odotettu uusi liikenne-turvallisuusstrategia valmistui

Liikenteen turvallisuuden edistäminen on yksi Traficomien keskeisistä tehtävistä niin tieliikenteessä ja ilmailussa kuin raide- ja vesiliikenteessä.

Vuosina 2020–2021 Traficom tuki vahvasti liikenneturvallisuusstrategian 2022–2026 valmistelutyötä. Alkuvuonna 2022 valmistunut strategia käsittelee ensimmäistä kertaa kaikkien liikenne- ja laivastoturvallisuusstrategioiden turvallisuuskysymyksiä. Sen tavoitteena onkin liikenneturvallisuuden parantaminen Suomessa kokonaisvaltaisesti.

Esimerkki strategian edistämisestä jo vuonna 2021 on Traficomien työ ajo-oikeustietojen saattamiseksi terveydenhuollon käyttöön ajoterveyden valvonnan edistämiseksi.

Traficomien rooli toimien toteutuksessa vauhdittuu vuonna 2022, jolloin strategiaa lähdetään toteuttamaan mm. nopeusrajoitusohjeen päivityksellä ja mikroliikkumisen verkoston perustamisella.

Traficomien vetämä veneilyn sidosryhmäverkosto keskittyy 2022 erityisesti veneilyn turvallisuustilanteeseen, koulutukseen ja kampanjointiin.

” Ilmailun hyvä turvallisuustilanne on suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen työn tulosta. Turvallisuus pitää kuitenkin rakentaa joka päivä uudestaan, ja tässä on etuoikeus olla mukana.”

- Tapani Maukonen, tiiminvetäjä,
Turvallisuustietotiimi

YK-alatavoite 3.6

Puolittaa vuoteen 2020 mennessä maailmanlaajuisten liikenne-onnettomuuksista johtuvien kuolemien ja vammojen määrää. Ajankohtainen EU-tavoite on puolittaa tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleiden ja vakavien loukkaantumisten määrä 2030 mennessä.

Liikenneturvallisuusstrategia 2022–2026
[Lue lisää tästä](#)

Kyberturvallisuus kuuluu kaikille

Traficomın Kyberturvallisuuskeskuksen keskeinen tehtävä on viestintäverkkojen toimintavarmuuden ja tietoturvan varmistaminen. Kyberturvallisuuskeskus tukee organisaatioita kyberturvallisuuden varmistamisessa ja opastaa kaikenikäisiä verkon käyttäjiä kohti parempia tietoturvataitoja.

Vuonna 2021 kampanjoimme sosiaalisessa mediassa ikääntyneiden tietoturvataitojen vahvistamiseksi. Tavoitimme yhteistyökumppaneidemme kanssa yli 600 000 ihmistä. Kyberturvallisuuskeskuksen sivuilla ylläpidämme lapsille, vanhemmille ja kasvattajille sopivia tietoturvaan liittyviä materiaaleja. Kyberturvallisuuskeskus osallistui kuluttajille suunnattuun Varo, Varmista, Varoita -kampanjaan, jonka vetureina toimivat Kuluttajaliitto ja Microsoft, sekä Traficomın Älyä ostoksiin -kampanjaan.

Tietoturvamerkki kertoo kuluttajalle, että tuotteeseen ja palveluun liittyviin tietoturva-asioihin on kiinnitetty huomiota. Vuonna 2021 Kyberturvallisuuskeskus myönsi tietoturvamerkkin koronatodistuksen lukija-sovellukselle.

Osallistuimme myös valtiovarainministeriön Haukka-hankkeeseen, jossa kehitetään julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden palveluita. Käynnistimme vuonna 2021 kuntien digitaalisten palveluiden tietoturvakannaus-pilotin, ja työ jatkuu vuonna 2022.

” Kyberturvallisuus tarkoittaa koko digitaalisen yhteiskunnan toiminnan turvaamista. Me olemme Suomen kyberturvallisuuden tilannekuvan ydin, ja työllämme on suora vaikutus aremme turvaamiseen – päivittäin, monella tasolla.

- Jan Wikholm, yksikönpäällikkö,
Toimintakyky ja tilannekuva

Käsitellyt tietoturvatapaukset 2021:
17 572
(2020: 10 892)

Automaattikäsitellyt tietoturvatapaukset 2021:
209 237
(2020: 115 000)

Viestintäverkkojen häiriöt 2021:
73
(2020: 67)

Tietoturvamerkkin käyttöönottomäärät 2021:
5 kpl
(2020: 6 kpl)

Tietoturvamerkkin tavoitteet 2022:
6 uutta tuotetta tai tuoteperhettä
(kokonaismäärä vuoden lopussa 24)

Traficom edistää liikenteen turvallisuutta kohti nollavisiota

Traficom on liikenteen ja viestinnän lupa-, rekisteröinti- ja hyväksyntä- sekä turvallisuusviranomainen. Uudessa liikenneturvallisuusstrategiassa tavoitellaan nollavisiota eli liikennekuolemien ja loukkaantumisten ehkäisemistä vuoteen 2050 mennessä. Väli-tavoitteena on tieliikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten puolittaminen vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Pitkäjänteisen liikenneturvallisuuustyön tuloksena tieliikennekuolemien määrä on jo kertaalleen suurin piirtein puolittunut Suomessa viimeisten 20 vuoden aikana. Parannettavaa löytyy silti edelleen, ja jos tieliikennekuolemat suhteutetaan väkilukuun, Suomi on EU-maiden joukossa noin sijalla 10. Lisätoimia siis tarvitaan!

Mitä tilastot oikeastaan kertovat?

Tiesitkö, että viime vuosina tieliikenteessä on kuollut vuosittain noin 200 henkilöä ja loukkaantunut vakavasti noin 900 henkilöä? Kuolleista valtaosa, noin 60 %, oli onnettomuuden tapahtuessa liikkeellä henkilöautolla. Vakavasti loukkaantuneista taas noin 30 % on pyöräilijöitä, 30 % henkilöauton käyttäjiä ja 20 % mopon tai moottoripyöräilijöitä.

Yksi osa uuden strategian kehittämistoimista liittyy tieliikenteen onnettomuustilastointiin. Suomen virallisessa tieliikenneonnettomuus-tilastossa ovat mukana vain ne vakavat loukkaantumiset, jotka ovat sekä poliisin tiedoissa että sairaaloiden hoitoilmoituksissa. Tästä johtuen viralliseen tilastoon päättyy vain puolet kaikista vakavista onnettomuuksista, sillä hoitoilmoitusten määrä on poliisin tietoihin verrattuna noin kaksinkertainen. Erityisesti pyöräilijöiden vakavia loukkaantumisia jää paljon virallisen tilaston ulkopuolelle.

Suomessa tutkijalautakuntien tekemän onnettomuustutkinnan kautta pyritään rikastamaan myös vakavista loukkaantumisista saatavia tietoja. Virallisista tilastoista ei myöskään vielä pystytä erottamaan esimerkiksi viime vuosien uutta ilmiötä, sähköpotkulautailijoiden loukkaantumisia.

” Liikenteen automaatiolla voidaan kohentaa liikenneturvallisuutta ja parantaa liikennejärjestelmän toimivuutta ja energiatehokkuutta.

- Eetu Pilli-Sihvola, päällikkö,
Liikenteen digitalisaatio, tieinfra ja tilastot

” Jokainen liikenteessä menehtynyt koskettaa, mutta samalla tekee omasta työstäni merkityksellistä. En haluaisi tehdä mitään muuta työtä.

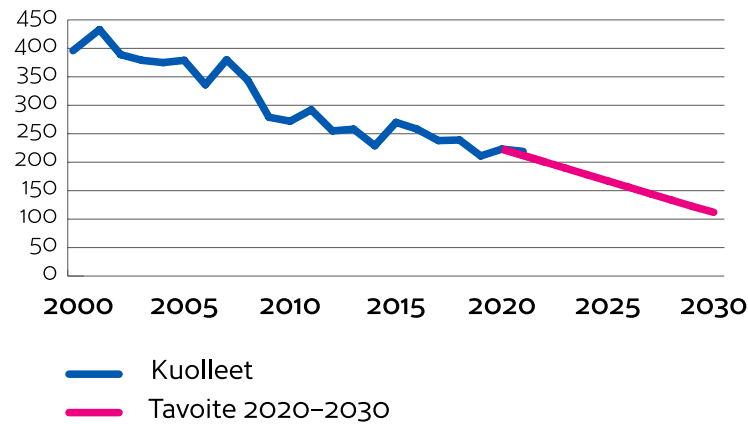
- Inkeri Parkkari, johtava asiantuntija, tieliikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnan jäsen

Miten muuten voimme seurata turvallisuuden kehittymistä?

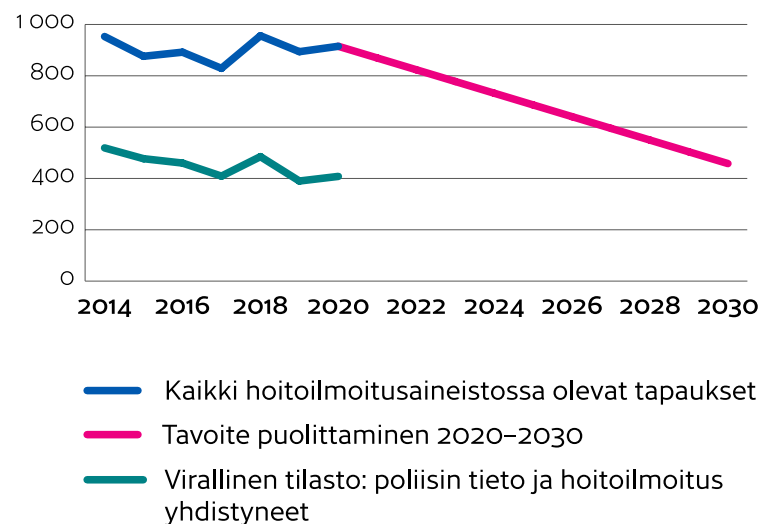
Perinteisiä onnettomuustilastoja täydentävät pian myös EU:n yhteiset tieliikenneturvallisuuden tilaa mittaavat indikaattorit. Niillä on tarkoitus seurata sellaisia asioita, joilla on selvä yhteys liikenneturvallisuuteen, kuten nopeusrajoitusten noudattaminen, turvalaitteiden käyttö, rattijuopumusten yleisyys, tieverkon ja ajoneuvokannan turvallisuus sekä ensivasteajat onnettomuuksissa.

Suomessa on seurattu jo pitkään mm. ajonopeuksia ja turvavyön käyttöä. Nopeusrajoitusten noudattamisessa olisi vielä parannettavaa, sillä niitä noudattaa kesäaikaan vain hieman yli 50 % henkilöauton kuljettajista. Turvavyöiden käytössä taas ollaan tunnollisempia, niitä käyttää nykyään noin 96 % henkilöauton etupenkiläisistä.

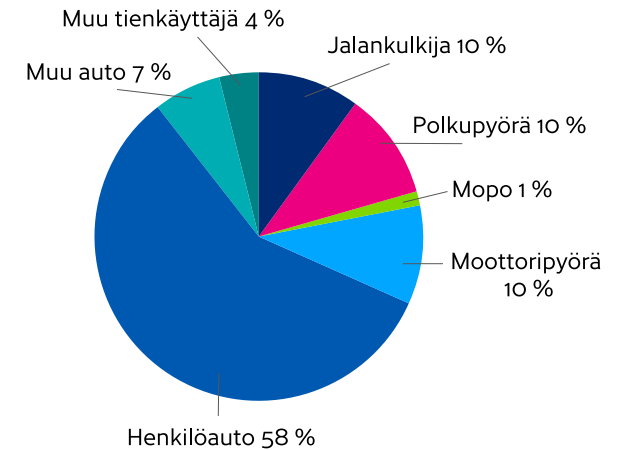
Tieliikennekuolemat

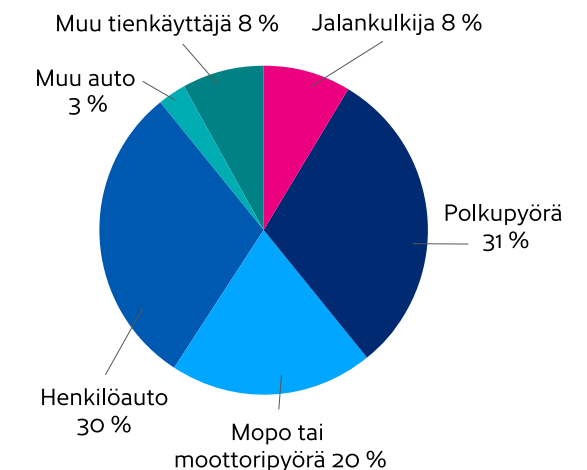
Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneet

Tieliikenteessä kuolleet tienkäyttäjryhmittäin 2017-2021

Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneet tienkäyttäjryhmittäin 2017-2021

Traficom edistää hyvinvointia vahvistamalla organisaatioiden kyberturvallisuutta

Traficom auttaa organisaatioita tietoturvan parantamisessa ja ylläpitää tietoturvan tilannetietoa

Traficomin Kyberturvallisuuskeskus tukee palveluja tuottavia organisaatioita tietoturvan parantamisessa. Käymme luottamuksellista vuoropuhelua kyberturvallisuuden ajankohtaisista ilmiöistä organisaatioiden kanssa toimialakohtaisissa tiedonvaihto- ja yhteistyöryhmissä.

Kyberturvallisuuskeskus tuottaa myös ohjeita eri organisaatioille. Kybermittari on kehittämämme maksuton työkalu organisaatioiden kyberturvallisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Organisaatioiden tietoturvasta vastaaville suunnattu Kybersää kertoo kuukausittain merkittävistä tietoturvapoikkeamista ja -ilmiöistä.

Vuonna 2021 Kyberturvallisuuskeskus käsitteli manuaalisesti yli 17 000 ilmoitusta tietoturvaloukkauksista ja niiden epäilyistä. Automaattisesti käsiteltyjä tapauksia oli yli 200 000. Tietoturvaloukkausten käsittely tuottaa yhteiskunnalle merkittävän taloushyödyn vuosittain. Kansalaisten auttaminen näkyy sosiaalisena hyvinvointina. Myös yhteistyöverkostojen ja tiedonvaihtoryhmien toiminta oli vilkasta.

” Kyberturvallisuuskeskuksessa käsitelimme vuonna 2021 manuaalisesti yli 17 000 ja automaattisesti yli 200 000 ilmoitusta tietoturvaloukkauksista. Jokainen niistä on auttanut kansalaista tai organisaatiota heidän kohtaamassaan ahdingossa, kun tietoturva on tavalla tai toisella pettänyt. Autoimme satoja tuhansia kertoja pienissä ja suurissa asioissa!

- Arttu Lehmuskallio, johtaja,
Poikkeamien hallinta

Tietoturvailmiöitä avaavat tilaisuudet kiinnostivat laajaa kohderyhmää

Kyberturvallisuuskeskuksen Tietoturvaseminaari on yksi Traficomien suosituimmista tapahtumista. Vuonna 2021 virtuaaliseen tilaisuuteen osallistui ennätysmäärä yleisöä ja se koettiin erittäin mielenkiintoiseksi. Suomen ensimmäisen tekoälyn kyberturvallisuus selvityksen julkistuswebinaari kokosi alan vaikuttajat yhteen ja luotasi tulevaisuutta tekoälyn kyberturvallisuuden ja riskienhallinnan näkökulmasta.

Esimerkkinä tietoturvan merkitys terveystietopalveluiden toimivuuden turvaajana

Useimmat palvelut, kuten terveydenhuollon ja hyvinvoinnin palvelut nojaavat digitaalisten yhteyksien toimivuuteen ja turvallisuuteen. Verkkopalveluiden toimivuus ja turvallisuus näkyvät käyttäjille palvelujen laatuna ja luotavuutena. Terveys- ja hyvinvointipalveluiden katkoksista voi seurata, että potilas ei esimerkiksi pääse hoitoon. Organisaatiolle tietoturvahäiriö voi aiheuttaa merkittäviä taloudellista ja maineriskiä. Puutteet terveydenhuollon tietojärjestelmien suojauksessa voivat johtaa merkittäviin inhimillisiin kärsimyksiin.

Kestäviä infrastruktuureja

YK-tavoite 9. Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita

Ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 valmistui

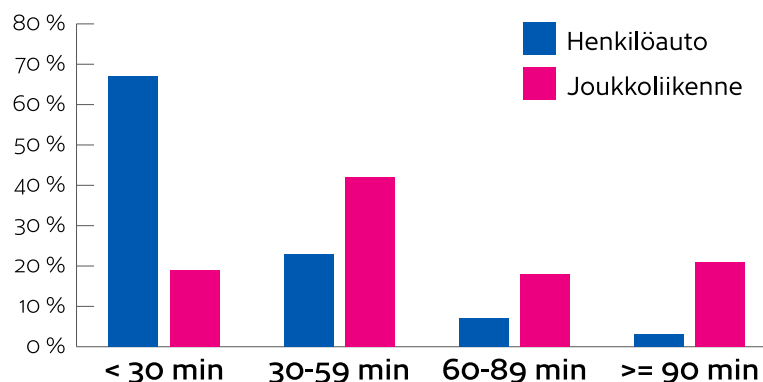
Liikenne 12 -nimellä kulkevan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tarkoituksena on lisätä liikennepolitiikan pitkäjänteisyyttä. Sen avulla Suomen liikennejärjestelmää ylläpidetään ja kehitetään vastaamaan ihmisten ja elinkeinoelämän erilaisiin liikkumis- ja kuljettamistarpeisiin eri puolilla maata.

Liikennejärjestelmällä tarkoitetaan sitä kokonaisuutta, joka muodostuu henkilö- ja tavaraliikenteestä, liikennevälineistä, liikenteen palveluista ja tiedosta, liikennettä ohjaavista järjestelmistä sekä niihin liittyvistä infrastruktuureista, kuten liikenneverkoista ja liikennettä palvelevista viestintäyhteyksistä.

Suunnitelman valmisteluvaiheessa Traficom mm. osallistui toimenpiteiden suunnitteluun, arvioi vaikutuksia ja toimeenpani selvityksiä. Traficom myös julkaisi 2021 ensimmäisen liikennejärjestelmäanalyysin, jossa kuvataan liikennejärjestelmän nykytilaa ja tulevaisuutta sekä seurataan Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Tulevina vuosina Traficom jatkaa liikennejärjestelmäanalyysin ylläpitoa ja toteuttaa osaltaan myös muita 12-vuotisen toimenpideohjelman tehtäviä.

Osuus väestöstä, joka saavuttaa maakuntakeskuksen henkilöautolla ja joukkoliikenteellä (matka-ajat minuutteina)

” Liikennejärjestelmäsuunnittelu on ennen kaikkea yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Vuorovaikutuksella ja osallistamisella tavoitellaan kaikkien tahojen näkökulmasta parasta suunnitteluratkaisua. Sidosryhmäyhteistyö on resurssi-intensiivistä mutta myös yhteisen lopputuloksen edellytys.

- Taru Pakkanen, erityisasiantuntija,
Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja vaikutusten arviointi

YK-alatavoite 9.1

Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävää infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032
[Lue lisää tästä](#)

Työmme digitaalisten yhteyksien edistämiseksi sujuvoittaa arkea

Digitaalisten yhteyksien avulla varmistetaan mahdollisuudet esimerkiksi etätöihin, viranomaisten kanssa asiointiin ja yritysten digitaalisten palveluiden käyttämiseen. Myös tulevaisuuden ratkaisut, kuten älyliikenne ja virtuaalitodellisuus, edellyttävät kattavia ja laadukkaita viestintäverkkoja. EU-tavoitteena on, että 2030 mennessä kaikilla olisi saatavilla gigabittinopeuden mahdollistava liittymä ja 5G kattaisi kaikki asutut alueet.

Traficom edistää verkkojen yhteisrakentamista ja -käyttöä. Yhteisrakentaminen tarkoittaa sitä, että eri verkkojen kuten esimerkiksi sähkö-, tele-, liikenne- ja vesihuoltoverkkojen maarakointia vaativat työt suoritetaan yhdessä. Näin verkot voidaan rakentaa edullisemmin ja myös rakentamisen ympäristövaikutukset saadaan minimoitua. Myönnämme myös valtiontukia nopeiden laajakaistaverkkojen rakentamiseen haja-asutusalueille.

Traficomin koordinoima 5G Momentum -ekosysteemi vahvistaa Suomen asemaa 5G:n edelläkävijänä. Traficom avasi hakuun uuden 25 GHz:n taajuusalueen, joka mahdollistaa huippunopeat yksityiset paikalliset 5G-verkot.

Vuonna 2022 lanseeraamme mm. bittimittari.fi-palvelun, jolla käyttäjä voi mitata laajakaistapalvelunsa nopeutta. Samoin teemme aktiivista valmistelutyötä vuoden 2023 maailman radiokonferenssiin, jossa luodaan kansainväliset raamit taajuuksien tuleville käyttömahdollisuuksille.

”Keräämällä ja jalostamalla monipuolista tietoa toimintaympäristöstämme luomme parhaat edellytykset kestäväälle päätöksenteolle.

- Joonas Orkola, tiiminvetäjä,
Markkinaseurannan kehittämistiimi

5G-verkkojen väestöpeitto 2021 lopussa **82 %** (2020: 67 %)

Valokuituliittymien osuus kiinteistä liittymistä 2021 kesäkuun lopussa **58 %** (2020: 55 %)

Maksetut laajakaistatuet **2,3 M€** (2020: 2,6 M€)

Traficom edistää kävelyä ja pyöräilyä infrastruktuuriin kohdistuvilla avustuksilla

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmassa tuetaan kuntien ja kaupunkien hankkeita, joissa parannetaan kävelyn ja pyöräiliikenteen olosuhteita. Ohjelma käynnistyi vuonna 2018, jolloin myönnettiin ensimmäiset avustukset 15 hankkeelle. Vuoden 2021 loppuun mennessä liikenne- ja viestintäministeriön kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa toteuttavassa investointiohjelmassa on myönnetty avustusta yhteensä 141 hankkeelle 55 eri kunnassa ja noin 63 miljoonalla eurolla.

Mitä rahalla tehdään?

Avustusta myönnetään hankkeisiin, jotka parantavat arkikävelyn ja -pyöräilyn olosuhteita ja houkuttelevuutta. Tavoitteena on vähentää liikenteen päästöjä lisäämällä kävely- ja pyörämatkoja. Olemassa olevien väylien laatua ja turvallisuutta parantamalla tai uusia yhteyksiä rakentamalla parannetaan jalankulun tai pyöräiliikenteen reittien jatkuvuutta, sujuvuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Lisäksi hankkeilla voidaan lyhentää matka-aikoja ja parantaa palvelujen saatavuutta jalan tai pyörällä ja näin tehdä siirtyminen päästöttömiin kulkumuotoihin houkuttelevammaksi.

Investointiohjelman avustus voi kattaa puolet hankkeen kustannuksista ja käytännössä avustus kohdennetaan nykyaikaisia suunnitteluperiaatteita noudattaviin väylä- tai pyöräpysäköintikohteisiin. Investointiohjelman hankkeissa on rakennettu muista liikennemuodoista eroteltuja jalkakäytäviä, pyöräteitä, -katuja ja -kaistoja sekä jalankulku- ja pyöräiliikenteen siltoja. Lisäksi hankkeissa on kehitetty pyöräpysäköintiä ja jalankulkualueita sekä parannettu jalankulun tai pyöräiliikenteen opastusta.

Vuoden 2021 avustuskierröksellä painotettiin erityisesti pyöräpysäköintihankkeita esimerkiksi liikenteen solmukohdissa ja päivittäisen liikkumisen kannalta merkittävässä kohteissa. Pyöräpysäköintihankkeissa kiinnitettiin huomiota muun muassa pysäköintipaikkojen sijaintiin ja pyörätelineiden laatuun, esimerkiksi runkolukittavuuteen ja mitoittamiseen. Tapauskohtaisesti panostuksia kohdistettiin myös muihin pyöräpysäköinnin turvallisuuteen, sujuvuuteen sekä helppouuteen vaikuttaviin palvelutasotekijöihin, esimerkiksi katoksiin, opasteisiin jne.

”Haluamme edistää yhteistyössä sidosryhmien kanssa monipuolisten liikenteen palveluiden ja saumattomien matkaketjujen syntymistä, jotta arkemme helpottuu ja valinnanvapaus kasvaa.

- Jenni Koskinen, verkostojohtaja, Liikennemarkkinaverkosto

Hankkeiden seuranta ja vaikuttavuus

Investointiohjelman hankkeilta edellytetään käyttäjämäärätietoja ennen hankkeen toteuttamista ja arviota hankkeen myötä syntyvistä uusista jalankulku- ja pyörämatkoista sekä siitä, kuinka suuri osuus uusista matkoista arvioidaan olevan siirtymää henkilöautoilusta.

Lisäksi hankkeilta voidaan pyytää käyttäjämäärien seurantatietoja kolme vuotta hankkeiden valmistumisesta. Tietojen perusteella lasketaan investointiohjelman vaikutuksia ensisijaisesti liikenteen hiilidioksidipäästöihin. Lisäksi yleisemmin voidaan todeta, että investointihankkeiden kautta parannetaan myös ihmisten hyvinvointia, elinoloja, tasa-arvoa ja liikkumismahdollisuuksia, vaikka näitä ei kyetä määrällisesti osoittamaan.

” Verkojen Eurooppa -ohjelman (CEF) rahoituksella kehitetään Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ympäristöystävällisyyttä ja tehokkuutta.

- Atte Melasniemi, johtava asiantuntija,
CEF-liikenne kansallinen yhteyshenkilö

2021:
24,4 M€
63 hanketta

2020:
31,5 M€
51 hanketta

2018:
3,5 M€
15 hanketta

2019:
3,5 M€
12 hanketta

Kestäviä kaupunkeja

YK-tavoite 11. Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat

Roolimme valtiontukien ja -avustusten myöntäjänä korostui 2021

Valtiontukiviranomaisena toimiminen kuuluu Traficomien perustehtäviin, ja myönnämme valtiontukia ja -avustuksia, jotka tukevat liikumista, kuljettamista, tieliikenteen turvallisuus-toimintaa, toimivia verkkoyhteyksiä sekä edistävät päästötavoitteita.

Vuonna 2021 myönsimme myös koronapandemian vaikutusten lieventämiseen tähtäävää rahoitusta:

1. Myönsimme lisärahoitusta korvaamaan joukkoliikenteen lipputulosten menetystä
2. Jaoimme tukia meriliikenneyhteyksiin huoltovarmuuden, teollisuuden kuljetustarpeiden ja henkilöliikenteen turvaamiseksi
3. Hankimme lentoliikennettä maakuntakentille, joihin yhteydet eivät markkinaehtoisesti pysyneet yllä.

” Merenkulun miehistötuella parannamme Suomen lipun alla purjehtivien alusten kilpailukykyä halvempien palkkakustannusten maihin nähden sekä ylläpidämme suomalaista merenkulkuosaamista. Merenkulkualan rooli on merkittävä myös Suomen huoltovarmuuden varmistamisessa, mikä korostuu tämän hetken maailmantilanteessa.

- Pia Ananin ja Pirjo Silvenius-Koskinen, asiantuntijat Merenkulun tuet -tiimistä

YK-alatavoite 11.2

Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityistä huomiota huonossaisten, naisten, lasten, vammaisten ja ikäntyneiden tarpeisiin.

Traficomien myöntämät liikenteeseen ja viestintään liittyvät valtiontuet toimialoille ja kansalaisille 2021: **255 M€** (2020: 227 M€)

Tieto.Traficom.fi -sivusto
[Siirry sivustolle tästä](#)

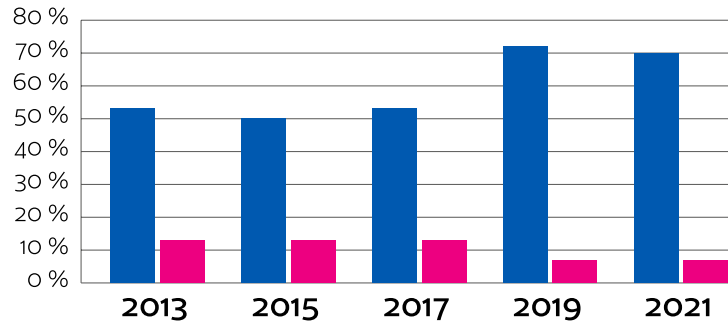
Edistämme liikenteen ja viestinnän palveluiden esteettömyyttä

Esteettömyydellä tavoitellaan sitä, että kaikilla ihmisillä olisi yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja toimia yhteiskunnassa. Traficomissa tämä tarkoittaa esteettömyyden edistämistä henkilöliikennepalveluissa, audiovisuaalisissa palveluissa sekä tietoyhteiskunnan sähköisissä tuotteissa ja palveluissa.

”Syksyllä 2021 perustettu liikenteen esteettömyyden asiantuntijoiden tiimi on tuonut virastomme esteettömyysoasajia entistä tiiviimmin yhteen, lisännyt keskinäistä sparrailuapua ja tehostanut tietopyyntöihin vastaamista ja vaikuttamistyötä. Tiimimäinen toimiminen on kehittänyt omaa esteettömyysoasiamistani valtavasti ja tuonut suuren joukon uusia ja osaavia työkavereita tutuksi.

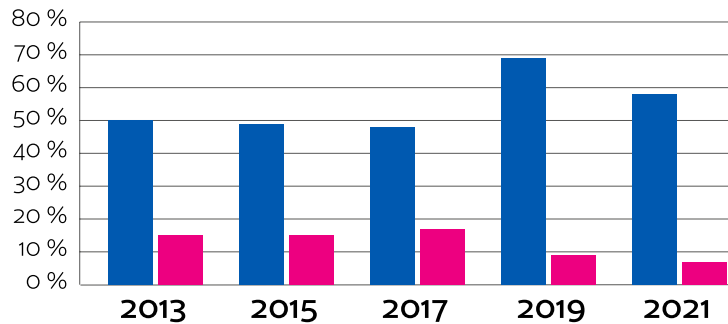
- Taina Saarinen, erityisasiantuntija,
Liikennejärjestelmätyö & joukkoliikenne

Kansalaisten tyytyväisyys liikennemuodoittain esteettömyyteen

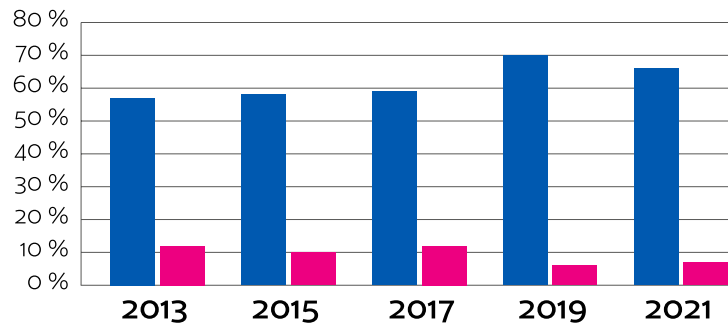
Tyytyväisyys paikallisjoukko-
liikenteen esteettömyyteen
kulkuneuvoissa ja asemilla

■ Erittäin tyytyväiset ja tyytyväiset
■ Tyytymättömät ja erittäin tyytymättömät

Tyytyväisyys linja-autoliikenteen
esteettömyyteen kulkuneuvoissa
ja asemilla; yli 100 km:n matkat

■ Erittäin tyytyväiset ja tyytyväiset
■ Tyytymättömät ja erittäin tyytymättömät

Tyytyväisyys junaliikenteen
esteettömyyteen kulkuneuvoissa
ja asemilla; yli 100 km:n matkat

■ Erittäin tyytyväiset ja tyytyväiset
■ Tyytymättömät ja erittäin tyytymättömät

Vuonna 2021 julkaisimme [Tieto.Traficom.fi](https://www.tieto.traficom.fi) -sivustolla esteettömyyden tilannekuvat paikallisjoukkoliikenteestä, pitkämatkaisesta joukkoliikenteestä ja junaliikenteestä. Tietopohjaa kartutetaan seuraavaksi vastaavilla tilannekuvilla lento-, meri- ja taksiliikenteen esteettömyydestä. Sivustolta löytyy myös tietoa audiovisuaalisten sisältöjen ääni- ja tekstityspalvelun toteutumisesta.

Tärkeä osa esteettömyystyötämme on sidosryhmäyhteistyö vammaisjärjestöjen kanssa. Esimerkki systemaattisesta ja tuloksellisesta yhteistyöstä ovat olleet tapaamiset kuulovammaisten järjestöjen kanssa tekstityspalveluihin liittyvissä kysymyksissä.

Uusia esteettömyyden valvontatehtäviä odotetaan myös EU:n esteettömyysdirektiiviltä. Se toimeenpannaan kansallisesti vuoden 2022 aikana, ja sitä aletaan soveltaa vuonna 2025.

”Valvomme Traficomissa suomen- ja ruotsinkielisten tv-ohjelmien ja suoratoistopalvelujen tekstityspalvelun toteutumista. Suomessa on noin 700 000 kuulovammaista henkilöä, joita tekstitykset auttavat seuraamaan suosittuja kotimaisia ohjelmia ja uutislähetystyksiä. Tekstityksistä hyötyvät myös esimerkiksi ikääntyneet ja kieltä opiskelevat.

- Tiina Aaltonen, erityisasiantuntija, Esteettömyystiimin vetäjä

Traficom tuki joukkoliikennettä yli vaikeiden aikojen

Koronapandemian aikana joukkoliikenteen matkamäärät ovat vähentyneet esimerkiksi etätyösuositusten ja erilaisten rajoitusten vuoksi. Joukkoliikennetoimijoille tilanne on ollut haastava, kun lipputulot ovat romahtaneet. Joukkoliikenteen palveluiden turvaaminen on kuitenkin tärkeää vaikeiden aikojen ylitse.

Koronatuilla korvataan lipputulosten menetyksiä ja turvataan palvelutaso

Traficom myönsi vuosina 2020 ja 2021 joukkoliikenteen koronatukia kaupunkiseuduille. Näiden tukien arvioidaan korvaavan hieman yli 50 % kaupunkiseutujen lipputulosten menetyksistä vuosina 2020–2021. Vuonna 2020 koronatukea jaettiin 85 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 reilut 90 miljoonaa euroa. Tuen saamisen ehtona oli, että joukkoliikenteen palvelutaso säilyy ja ettei lippujen hintoja koroteta. Traficomien tuen avulla joukkoliikennettä järjestävät kaupungit järjestivät myös markkinointi- ja alennuskampanjoita joukkoliikennematkustajien saamiseksi takaisin palveluiden pariin.

Se, että arki ja liikkuminen olisivat kaikille turvallisia, on kansalaisten, joukkoliikennetoimijoiden ja Traficomien yhteinen tavoite. Joukkoliikenteen koronatuksi auttoi kaupunkien ja paitsi ylläpitämään joukkoliikennepalveluita,

välillisesti myös tukemaan vaikeiden aikojen yli niitä liikennöitsijöitä, joilta kaupungit palveluita hankkivat. Joukkoliikenteen elpymistä seurataan tiiviisti tulevinakin vuosina.

Liikenneviranomaisen roolimme laajeni terveysturvallisuuteen

Joukkoliikennepalvelujen jatkuvuuden ohella Traficom on poikkeusaikoina tukenut myös joukkoliikenteen terveysturvallisuutta. Traficomista tuli tartuntatautilain nojalla helmikuussa 2021 toimivaltainen terveysturvallisuusviranomaisen, ja virasto sai tehtäväksi valvoa yhdessä kuntien ja aluehallintovirastojen kanssa liikenteen toimijoiden hygieni- ja väljyysvelvoitteiden toteutumista. Virasto sai myös toimivallan rajoittaa matkustajamääriä väliaikaisesti, mikäli se olisi koronaepidemian vuoksi välttämätöntä.

Traficom on edistänyt terveysturvallisuutta myös laatimalla toimijoille korona-ajan ohjeistuksia sekä pitämällä yhteyttä liikenteen toimijoihin. Terveysturvallisuustyö onkin pitkälti yhteistyötä ja vuoropuhelua parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi ja jakamiseksi. Traficom ylläpitää [Liikenteen terveysturvallisuus-sivustoa](#), jolle on koottu tietoa ja toimintaohjeita niin matkustajille kuin liikenteen toimijoille koronaepidemian hillitsemiseksi joukkoliikenteessä.

” Koronakriisi on korostanut entisestään joukkoliikennetoimijoiden yhteistyön merkitystä. On kuitenkin muistettava, että taustalla meillä on vielä haastavimmat ilmastotavoitteet. Yhteinen tavoitteemme onkin palauttaa joukkoliikenne koronaa edeltävään tilanteeseen ja päästä takaisin hyvälle kasvu-uralle.

- Toni Bärman, erityisasiantuntija, Joukkoliikenne

Ilmastotekoja

YK-tavoite 13. Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

Fossiilittoman liikenteen tiekartta julkaistiin 2021

Kotimaan liikenteen päästöt vastaavat Suomessa noin viidennestä kaikista kasvihuonekaasupäästöistä. Näistä valtaosa, 94 %, aiheutuu tieliikenteestä.

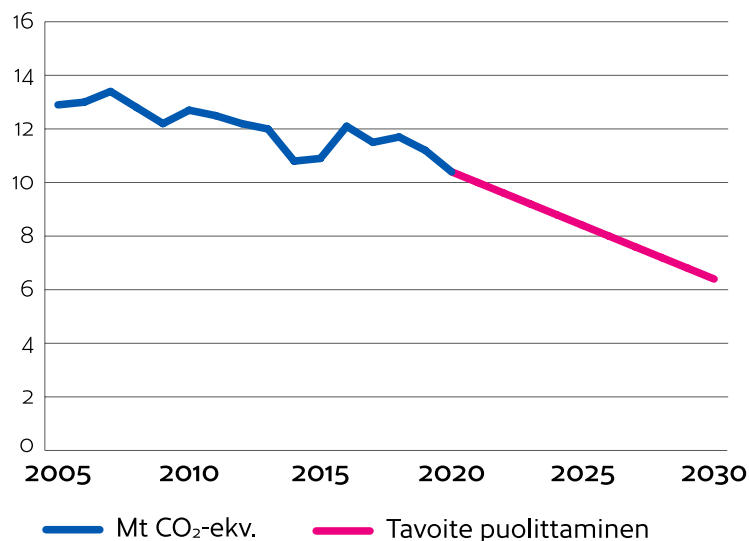
Traficom on osallistunut vuonna 2019 käynnistyneeseen tiekarttatyöhön, jossa laadittiin toimet kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen puolttamiseksi vuoteen 2030 mennessä, vuoden 2005 tasoon verrattuna. Tiekartta valmistui 2021 valtioneuvoston periaatepäätöksenä, ja lisäksi laadittiin periaatepäätökset meri- ja sisävesiliikenteen sekä lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä.

Traficom on omalta osaltaan aloittanut tiekartan toimeenpanon, eli esimerkiksi hankintatukien myöntämisen täyssähköautoille ja muuntotukien myöntämisen etanoli- ja kaasuautoille. Vuonna 2021 valmistimme myös 2022 käynnistyneitä hankintatukia sähkö- ja kaasukäyttöisille paketti- ja kuorma-autoille.

Traficom jatkaa useiden tiekartan ilmastotoimien toteuttamista myös vuodesta 2022 eteenpäin. Toimeenpano sisältää mm. kestävien kulkutapojen tukitoimia sekä tutkimustiedon kartuttamista. Myös meri- ja sisävesiliikenteen sekä lentoliikenteen periaatepäätösten mukaisia toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi jatketaan liikenne- ja viestintäministeriön kanssa sovitulla tavalla.

Kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt

YK-alatavoite 13.2

Integroida ilmastonmuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategioihin ja suunnitteluun ottaen huomioon, että YK:n ilmastonmuutoksen puitesopimus on pääasiallinen kansainvälinen ja hallitusten välinen foorumi ilmastonmuutoksen vastaisista maailmanlaajuisista toimista neuvoteltaessa.

Fossiilittoman liikenteen tiekartta
[Lue lisää tästä](#)

Kotimaan liikenne aiheutti kasvihuonekaasupäästöjä vuonna 2020:
10,4 Mt CO₂-ekv.
(2019: 11,2 Mt CO₂-ekv.)

Kansainvälisesti urauurtava tieto- ja viestintäteknologia-alan ilmasto- ja ympäristöstrategia valmistui 2021

Tieto- ja viestintäteknologiat (ICT) ovat avainroolissa monien muiden alojen, kuten liikenteen, ilmastovaikutusten vähentämisessä. Toisaalta ICT:n vaatimat verkot, laitteet ja datakeskukset aiheuttavat oman jalanjälkensä energiankulutuksessa, päästöissä ja esimerkiksi materiaalien kulutuksessa.

Traficom osallistui ICT-alan ilmasto- ja ympäristöstrategian laatimiseen ja toimeenpanoon. Muodostimme teleyhtiöiden ympäristöindikaattorit yhteistyössä toimijoiden kanssa. Edistimme myös laitekierrätystä ja vastuullista ostamista Älyä ostoksiin -kampanjalla.

Osallistuimme aktiivisesti ICT-alan ympäristötyöhön eurooppalaisella tasolla.

Jatkamme strategian toimenpiteiden edistämistä ja keräämme toimialan energiankulutustietoja vuoden 2022 aikana.

” **ICT-alakin voi hillitä ilmastonmuutosta eri keinoin. Hienoa olla mukana ja antaa oma osuutensa ICT-alan ilmasto- ja ympäristöstrategian valmisteluun. Koen merkityksellisenä työn, jonka avulla turvaamme elinkelpoisen maapallon ja luonnonvarojen säilyttämisen lapsillemme.**

- Jarno Ilme, verkostojohtaja, Kestävä ja puhdas ympäristö

ICT-alan osuus on **2-4 %** globaaleista kasvihuonekaasupäästöistä

60-80 % alan kokonaispäästöistä liittyy päätelaitteisiin

Viestintäverkot vastaavat **12-24 %:sta** alan kokonaispäästöistä

Viestintäverkkojen khk-päästöistä **90 %** tulee energiankulutuksesta

Traficom vauhditti kestävän liikenteen siirtymää myöntämällä hankintatukia

Koska tieliikennesektori aiheuttaa jopa 94 % kotimaan liikenteen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä, se on myös avainasemassa päästöjen vähentämisessä. Tässä esittelemme kaksi esimerkkiä tieliikenteen ilmastotoimien kannustimista, joita Traficom toteutti vuonna 2021: hankinta- ja muuntotuen sekä romutuspalkkiokampanjan.

Hankinta- ja muuntotukea jo vuodesta 2018

Vuosina 2018-2021 Traficom myönsi 2 000 euron suuruista hankintatukea uuden sähköauton ostamiseen tai pitkäaikaisvuokraamiseen (leasing). Avustus voitiin myöntää, kun omaan käyttöön hankittava auto oli uusi täyssähköinen henkilöauto ja sen kokonaishinta oli enintään 50 000 euroa. Hankintatukia myönnettiin 2018-2021 yhteensä lähes 9 000 kpl, eli noin 18 miljoonaa euroa.

Tukea myönnettiin myös henkilöauton muuntoon etanolikäyttöiseksi (200 euroa) tai kaasukäyttöiseksi (1 000 euroa). Muuntotukia jaettiin 2018-2021 yhteensä lähes 1,7 miljoonaa euroa noin 5 600 etanoliautolle ja 500 kaasuautolle.

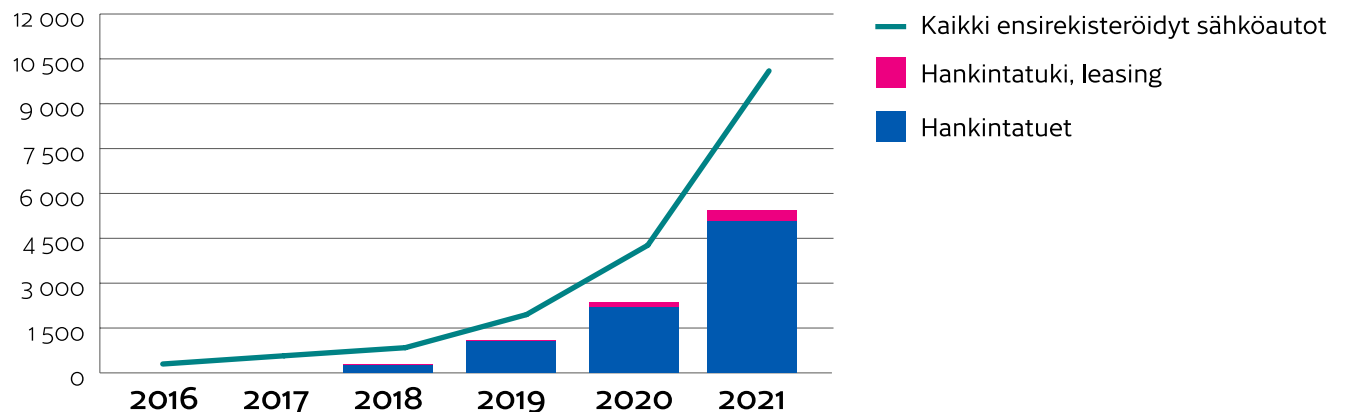
Sähköautojen suosio vahvassa nousussa

Vuosina 2018-2021 sähköautojen suosio lähti kasvuun, ja Suomessa ensirekisteröitiin 2021 ensimmäistä kertaa yli 10 000 uutta täyssähköautoa. Ajureita kehitykseen on monia, ja myös Traficomien myöntämä hankintatuki on osaltaan vauhdittanut vähäpäästöisten autojen kysyntää. Teemme parhailaan seurantatutkimusta tuen vaikutusten arvioimiseksi ja tukiprosessin kehittämiseksi.

Vähäpäästöiset autot ja uudet käyttövoimat ovat avainroolissa autoilun ilmastovaikutusten pitkjänteisessä vähentämisessä. Kasvihuonekaasupäästöjen ohella polttomootoriautoja korvaavat sähköautot vähentävät myös muita päästöjä ja siten haitallisia vaikutuksia ilmanlaatuun ja terveyteen.

Tammikuussa 2022 tuli voimaan uusi hankinta- ja muuntotukilaki, jonka nojalla vähäpäästöisten ajoneuvojen tuki jatkuu edelleen. Uudistuksen myötä hankintatukea on saatavissa myös sähkö- ja kaasukäyttöisille paketti- ja kuorma-autoille.

Sähköautoille myönnetyt hankintatuet ja kaikki ensirekisteröidyt sähköautot

Traficom vauhditti kestävän liikenteen siirtymää romutuspalkkiokampanjalla

Romutuspalkkiokampanja uusiutui kolmannella kierroksella

Traficom toteutti 1.12.2020–31.12.2021 romutuspalkkiokampanjan, jonka tavoitteena oli vähentää liikenteen haitallisia ilmastovaikutuksia. Kampanjan aikana vanhan henkilöautonsa romuttava henkilö saattoi hakea Traficomilta romutuspalkkiota.

Paitsi uuden auton hankintaan (1 000–2 000 euroa), palkkiosumman saattoi nyt ensi kertaa käyttää vaihtoehtoisesti myös joukkoliikennelipun tai sähköavusteisen polkupyörän hankintaan (enintään 1 000 euroa). Tämä oli merkittävä uudistus verrattuna vuosina 2015 ja 2018 järjestettyihin kampanjoihin.

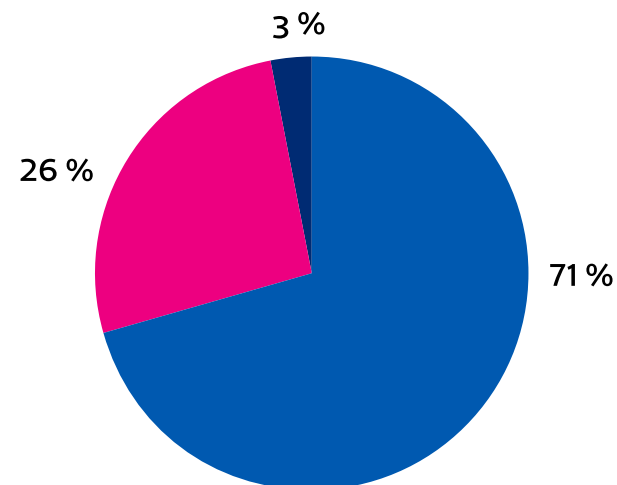
Sähköpyörät nousivat romuttajien ykkösvaihtoehdoksi

Romutuspalkkioita myönnettiin yhteensä reilut 6 500 kappaletta, joista valtaosa (71 %) käytettiin sähköavusteisten polkupyörien hankintaan. Kiinnostus pyöriin olikin positiivinen yllätys ja konkreettinen osoitus tämän uuden kulkupelin kasvavasta suosiosta. Uusien autojen osuus myönnettyjen tukien määrässä oli reilu neljännes, kun taas joukkoliikennelippuihin tuista käytettiin vain muutama prosentti. Rahaa romutuspalkkioon oli varattu yhteensä 8 miljoonaa euroa.

Myönnetyt tuet

- Sähköavusteinen polkupyörä
- Uusi auto
- Joukkoliikennelippu

Vaikutuksiin pureudutaan tarkemmin kyselytutkimuksella

Romutuspalkkion perusajatuksena on vauhdittaa autokannan uusiutumista, sillä vanha suuripäästöinen auto voidaan palkkion tukemana korvata uudella vähäpäästöisellä autolla. Näin vähennetään liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä. Koska romutuspalkkiota saattoi nyt ensi kertaa hyödyntää vaihtoehtoisesti joukkoliikennelipun tai sähköavusteisen polkupyörän hankintaan, kampanja mahdollisti ilmastoteot myös julkisen liikenteen käyttämisen tai pyöräilyn lisäämisenä.

Vuonna 2022 toteutamme seurantatutkimuksen, jossa selvitämme tarkemmin romutuspalkkiokampanjan vaikutuksia ja keräämme oppeja tulevaisuutta varten. Tutkimuksen tarkoituksena on muun muassa kartoittaa kannustiko palkkio pysyvästi ympäristöystävällisempiin liikkumisvalintoihin. Tämä onkin erityisen kiinnostavaa niiden kohdalla, jotka valitsivat sähköavusteisen pyörän.

” Oli mahtavaa huomata, että kestävä liikkuminen kiinnostaa laajalla rintamalla. Päätimme avata kansalaisille sähköautojen, hybridien, konversioiden ja pyöräilyn maailmaa järjestämällä Facebookissa Traficom Live -iltoja. Niissä ihmiset saivat kysyä suoraan asiantuntijoilta heitä mietityttävistä asioista. Kysymysten määrä on selvä signaali, että tietoa kestävä liikkumisen keinoista tarvitaan jatkossakin.

- Reija Lång, johtava viestintäasiantuntija, Kestävä ja puhdas ympäristö -verkosto

” Meriliikenteen uudet päästövähennystoimet ovat välttämättömiä, mutta aiheuttavat merkittäviä kustannuksia. Traficom edistää hallittua siirtymää uuteen arvioimalla päästövähennystoimien vaikutuksia.

- Satu Hänninen, erityisasiantuntija, Meriympäristö

” Lentämisen ilmasto-vaikutukset painavat monen mieltä – omaanikin. Onneksi asiaan voi vaikuttaa. EU:n sisäinen lentoliikenne on ollut osa päästökauppaa jo 10 vuoden ajan, ja vuodesta 2021 alkoi kansainvälisen päästöjärjestelmä CORSIAN hyvityselvoite, jonka tavoitteena on leikata lentoliikenteen päästöjen kasvu.

- Helena Waltari, johtava asiantuntija, Kestävä liikenne

” Vuonna 2021 vietettiin Euroopan rautateiden teemavuotta, jonka yhtenä tavoitteena oli nostaa raideliikennettä esiin ympäristöystävällisenä kuljetus- ja matkustusmuotona. Me osallistuimme teemavuoteen mm. järjestämällä syyskuussa raideliikenteen ympäristöpäivän, jonka avulla halusimme lisätä alan toimijoiden keskustelua ja tietämystä liikennemuotomme ympäristönäkökohdista ja -vaikutuksista.

- Kaisa Sainio, päällikkö, Raideliikenne

Jalanjälki

Traficomin sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset vaikutukset toimintaympäristöön

Traficomin tilinpäätökset

[Katso lisää tästä](#)

Hyvinvoiva henkilöstö

Sosiaalinen vastuullisuus ilmenee Traficomissa keskeiseltä osin oman organisaation hyvinvoinnin ja osaamisen turvaamisena. Virastolle valmisteltiin vuoden 2021 aikana uusi henkilöstöstrategia, jonka keskeisiksi tavoitteiksi määriteltiin luottamusta rakentava toimintakulttuuri, hyvinvoiva ja yhteistyötä tekevä työyhteisö sekä asiantunteva ja uudistumiskykyinen henkilöstö.

Poikkeuksellinen vuosi 2021

Koronaepidemiasta johtuen etätyö oli pääasiallinen työn teon tapa Traficomissa myös vuonna 2021. Henkilöstön työssä jaksamista tuettiin etätyön aikana monin tavoin, kuten ergonomiahjauksella ja työn tauottamista koskevilla tietoisuuksilla. Lisäksi virastossa määriteltiin pelisääntöjä ja jaettiin hyviä käytäntöjä etä- ja läsnätyön yhdistämiseen.

Traficomissa käytiin 2.12.2020–26.3.2021 lähes koko henkilöstöä koskevat YT-neuvottelut viraston toiminnan uudelleenjärjestämiseksi, taloustilanteen tasapainottamiseksi ja tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi. Toteutettujen muutosten henkilöstövaikutukset jäivät ennakoitua vähäisemmiksi ja tehostamistoimien kohteena oleville henkilöille voitiin pääosin tarjota työtä virastosta.

Hyvinvoinnin tukemisen merkitys korostui

Lisäksi virastossa toteutettiin luentosarja, joka käsitteli työelämän muutosta ja sen kohtaamista eri näkökulmista. YT-neuvotteluista ja niiden johdosta tehtävistä päätöksistä viestittiin henkilöstölle mahdollisimman avoimesti.

Työhyvinvoinnin seuranta

YT-neuvotteluista ja pitkittyneestä etätyökentelystä huolimatta joulukuussa toteutetussa työtyytyväisyyskysely VM Barossa viraston työtyytyväisyyden kokonaisindeksi vuodelta 2021 oli 3,52, mikä vastasi vuoden 2020 tasoa. Kyselystä saatiin myös ensimmäisiä viitteitä siitä, miten vuonna 2021 työhyvinvoinnin parantamiseksi tehdyissä toimenpiteissä oli onnistuttu; vuoteen 2020 verrattuna erityisesti vuorovaikutuksen ja viestinnän koettiin kehittyneen positiivisesti.

” Toimintamme perustuu vastuullisuuteen, luottamukseen ja vuorovaikutukseen. Olemme arvostettuja asiantuntijoita ja pidämme huolta hyvinvoinnista.

- Traficomien toimintastrategia

Työhyvinvoinnin kehittäminen

Viraston toiminnan ja työhyvinvoinnin kehittämisessä huomioitiin vuoden 2020 työtyytyväisyyskysely VMBarossa esiin nousseet kehittämiskohteet.

Kehittämiskohteeksi nostettiin työtyytyväisyyskyselyssä esiin nousseet epäasiallisen kohtelun ja häirinnän kokemukset. Virastossa järjestettiin Puuttumalla välität -kampanja, jonka avulla parannettiin aihepiirin tietoisuutta sekä tehtiin tutuiksi työyhteisön toimintamallit ongelmien ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi.

Fokus osallistamisen ja vuoropuhelun lisäämisessä

Henkilöstön osallistamiseen ja vuoropuheluun panostettiin lanseeraamalla mm. Traficomien juttutunnit, joissa viraston johto kertoo koko virastoa koskevista ajankohtaisista asioista ja vastaa henkilöstön kysymyksiin. Lisäksi virastossa otettiin käyttöön työilmapiiriä mittaava fiilismittari ja sähköinen aloitelaatikko. Johdon, esihenkilöiden ja henkilöstön kesken käytiin myös keskustelua päätöksenteon selkeyttämisestä ja rooleista sekä tiimimäisestä toiminnasta.

Sosiaalista vastuuta edistävät suunnitelmat

Vuonna 2021 Traficomille laadittiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä henkilöstö- ja koulutussuunnitelma. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tukee yhdenvertaista, tasa-arvoista ja syrjimätöntä kohtelua. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma taas linjaa henkilöstön ammatillisen osaamisen ylläpitämiseen ja edistämiseen liittyviä periaatteita ja toimenpiteitä. Molempien suunnitelmien sekä niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumista seurataan virastossa järjestelmällisesti.

Lisätietoja:

[Liikenne- ja viestintäviraston toimintakertomus vuodelta 2021 \(1.6. Henkisten voimavarojen kehittäminen ja hallinta\)](#)

” Jokainen voi paremmin, kun työhyvinvointi on kunnossa. Olen huomannut, että monille on tärkeää, että meillä on kattava työterveyshuolto ja tarjoamme kulttuuri- ja liikuntaetuja. Yhä useammat ovat kokeneet tärkeiksi työaikajoustot ja etätöy, jotka mahdollistavat työ- ja vapaa-ajan yhteensovittamisen. Hybridityö on myös monelle henkireikä sosiaalisen vuorovaikutuksen ansiosta. Uudistuvaa työkuultuuria tukee mm. Traficomien valmentava toimintatapa.

– Timi Lallimo, johtava asiantuntija/työsuojelupäällikkö, Hallintopalvelut

Vuosi 2021 lukuina (suluissa 2020)

Henkilöstön määrä: 885 (968), joista naisia 406 (459) ja miehiä 479 (509)

Vakinaisia henkilöitä: 838 (901) ja määräaikaista 47 (67)

Henkilöstön keski-ikä: 47,3 vuotta (46,3)

Työtyytyväisyyden kokonaisindeksi asteikolla 1–5: 3,52 (3,52), vastausprosentti 74 (77,5)

Uudistuvat toimitilat

Traficomilla on yhteensä 15 toimipaikkaa ympäri Suomea, ja viraston päätoimipiste sijaitsee Helsingin Vallilassa. Vuonna 2021 traficomilaisia oli yhteensä 885.

Suuri osa henkilöstöstämme teki kuitenkin töitä muualla kuin toimistossa, sillä koronapandemian jatkuessa etätö oli traficomilaisten pääasiallinen työnteon muoto. Matkustaminen työasioissa oli myös hyvin vähäistä koronatilanteen vuoksi. Normaalivuonna 2019 matkamenot olivat kymmenkertaiset vuoden 2021 kuluihin verrattuna.

Mistä Traficomien hiilijalanjälki muodostuu?

Traficomien toiminnassa keskeisiä päästölähteitä ovat kiinteistöjen energiankulutus, matkustus työasioissa, matkat kotiin ja työpaikan välillä, materiaalien kulutus sekä palveluiden ja tuotteiden hankinnat. Tavoitteena on vuoden 2022 aikana tuottaa Traficomien ekologiselle jalanjäljelle seuranta, joko valmisteilla olevan valtionhallinnon yhteisen datapankin tai erillisen kehityshankkeen kautta.

Työn tekemisen tavat muutoksessa

Työ on jatkossa yhä enemmän ajasta ja paikasta riippumatonta ja etätöiden määrä pysyy suurena. Monipaikkaisuus tulee todennäköisesti lisääntymään, kun kodin ja oman toimis-

ton lisäksi työtä saatetaan jatkossa tehdä yhä enemmän myös muissa paikoissa.

Kaikissa tilanteissa on otettava entistä paremmin huomioon se, että aina osa työntekijöistä on etänä ja osa läsnä. Kaikki tämä edellyttää uudenaikaisia työvälineitä ja tiloja, mutta myös uudenlaisia yhteisiä käytäntöjä, jotta voidaan varmistaa, että työympäristö tukee tuottavaa työskentelyä ja syntyy tarkoituksenmukaisia kohtaamisia. Etätöiden yleistyminen helpottaa työn ja vapaa-ajan yhteensovittamista samalla kun se pääosin vähentää myös liikenteen päästöjä.

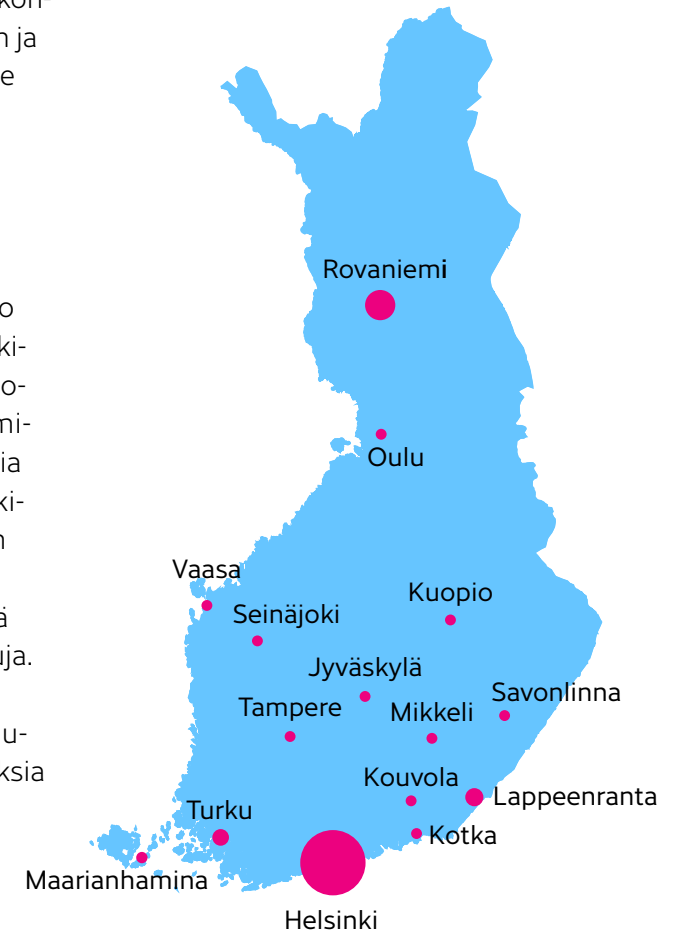
Uusi monitoimitila Pasilaan vuonna 2022

Traficomien toimitiloissa on tapahtumassa iso muutos, kun nykyisen päätoimipisteen henkilöstö muuttaa elokuussa 2022 Pasilan virastokeskukseen valmistuvaan uuteen monitoimitilaympäristöön, jossa ei ole henkilökohtaisia työpisteitä. Vuonna 2021 koko viraston henkilöstöä osallistettiin toimitilahankkeeseen mm. henkilöstökyselyn avulla. Kyselyssä kartoitettiin työn tekemisen tapoihin liittyviä tarpeita ja arvioitiin erilaisia sisustusratkaisuja.

Työ jatkuu, ja monipaikkaisen työnteon tapoja ja pelisääntöjä tullaan kehittämään uuteen toimipisteeseen muutettaessa. Muutoksia on Helsingin ohella suunnitteilla myös Traficomien Rovaniemen, Lappeenrannan, Oulun ja Mikkelin toimipisteisiin.

Traficomien toimipaikat ja henkilöstömäärä pyöristettynä

Helsinki, Vallila	460
Helsinki, Kumpula	280
Rovaniemi	100
Lappeenranta	20
Turku	15
Muut	alle 10

Vastuullisuus hankinnoissa

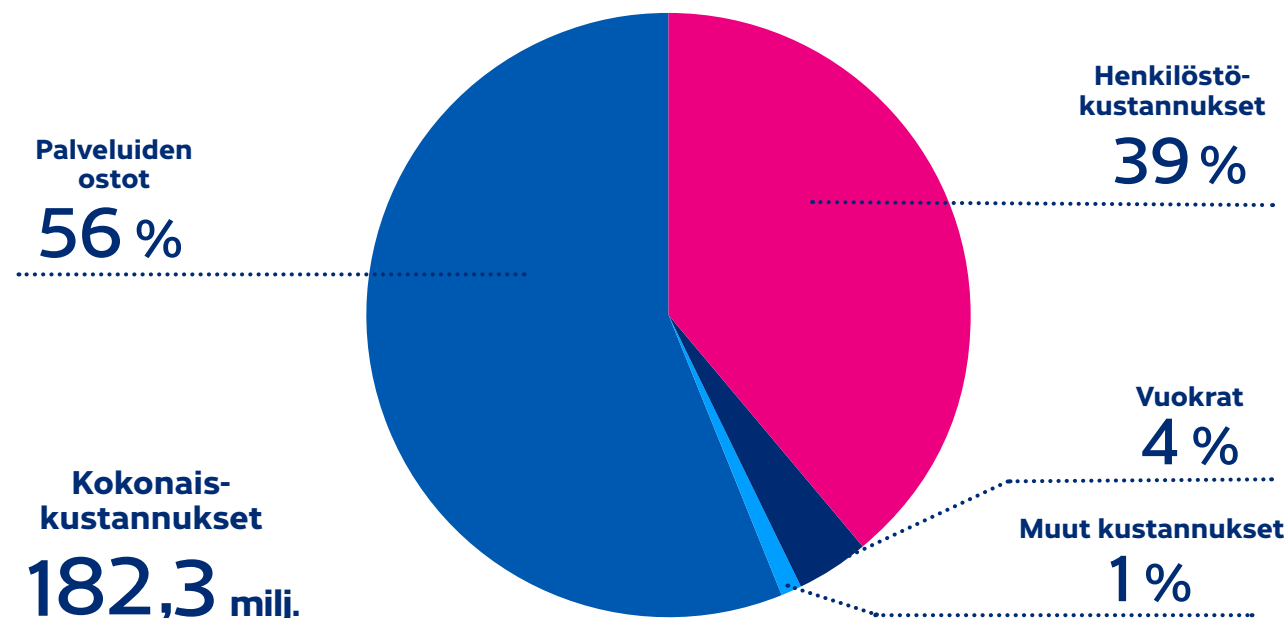
Traficomien hankintojen ostolaskujen arvo oli vuonna 2021 yhteensä 85,25 miljoonaa euroa. Euroissa mitattuna suurin hankintakategoria (56 %) oli ICT-hankinnat, ja seuraavaksi suurimpia kategorioita olivat hallinnolliset palvelut (16,8 %) sekä asian- tuntija- ja toimistopalvelut (15,6 %).

ICT-hankinnat sisältävät tavarat, palvelut ja ohjelmistot. Hallinnollisiin palveluihin kuuluvat isoina kokonaisuuksina mm. viraston painatuspalvelut, postituspalvelut, valtionhallinnon talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuspalvelut sekä muut ulkopuoliset palvelut.

Vastuulliset hankinnat

Tahtotilana on mm. että viraston hankkimat tuotteet ja palvelut ovat tarpeiden mukaisia, toimivia ja laadukkaita sekä tukevat kestävästä kehitystä. Suunnittelemme ja seuraamme hankintoja säännönmukaisesti, tietoperusteisesti ja suunnitelmallisesti. Käytämme määrärahoja tehokkaasti. Teemme hankinnat säännösten mukaisesti ja kestävästi, ja hankintoja johdetaan ammattimaisesti koko elinkaaren ajan.

Viraston kustannukset 2021

” Vastuullisuuden saralla meillä on paljon löytämättömiä mahdollisuuksia ja motivoivia haasteita. Vastuullisuus edistää itselle tutun ja läheisen taloudellisen kestävyuden lisäksi myös sosiaalista ja ekologista kestävyyttä. Kyse ei ole pelkistä kylmistä euroista vaan hyvinvoinnista. Hankintojen valmistelussa pienilläkin vastuullisuutta edistävillä asioilla on mahdollisuus vaikuttaa isosti.

- Katja Kaakinen, tiiminvetäjä, Vastuulliset hankinnat ja omavalvonta

Tulossa ohjeistuksia ja sopimusmalleja 2022

Tavoitteena on valita hankintamenettelyt ja määrittellä sopimusehdot kestävyttä tukevalla tavalla. Vuonna 2022 katselmoidaan sopimusmallien ehdot ja tarkennetaan ohjeistusta. Sopimusmalleja hyödynnetään myös mahdollisten ekologisten ja sosiaalisten ehtojen muistilistana.

Hankinnoissa varmistetaan, että toimitajan vero- ja tilaajavastuuvuorotteet on hoidettu, edellytetään vähintään lainmukaisia tasa-arvosuunnitelmia sekä mahdollisesti selvitystä ympäristöä koskevista toimenpiteistä tai sosiaalisen vastuun tai muiden vastuullisuuden liittyvien näkökohtien huomioon ottamisesta sopimuskaudella. Hankintojen vastuullisuuden liittyviä teemoja ja ohjeistusta käsitellään viraston säännöllisesti kokoontuvassa hankintaverkostossa.

” Työn tekemisen tapojen muutos, yksilön valinnanvapaus ja niiden myötä syntynyt monipaikka-ajattelu on tuonut mielenkiintoista haastetta toimitilatyöhön, koska enää ei tehdä neliöitä virastolle vaan tehdään tilaa henkilöille eri tilanteissa. Vastuullisuus näkyy valtion työtilahankkeissa jo alusta pitäen: yhteiskäyttötilat, kierrätys, uusiokäyttö ja aurinkopaneelit osana fiksumuutosta ovat tätä päivää.

- Simo Karlsson, johtava asiantuntija, Hallintopalvelut

Lisätietoja vastuullisuusraportista antavat:

Katja Lohko-Soner,
Heidi Auvinen

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

PL 320, 00059 TRAFICOM

p. 029 534 5000

traficom.fi

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto